

خبرنامه موسسه توانمند سازی مهروماه در بهار و تابستان سال ۱۳۹۸

یک سال دیگر را با امید به برداشتن گام‌های بزرگ‌تر در مسیر توانمندسازی و حذف کار کودکان آغاز کردیم. این سال برای برخی هم‌وطنانمان با تلخی آغاز شد؛ سیلی عظیم که خانواده‌های بسیاری را به‌ویژه در استان‌های غربی کشور متأثر ساخت. مهروماه در مواجهه با این واقعه و در همکاری با چند نهاد مردمی دیگر از همان روزهای آغازین برای کمک‌رسانی به مناطق آسیب‌دیده وارد عمل شد و با ارسال کمک‌های غیرنقدی و تجمیع کمک‌های نقدی اقدامات لازم را در مواجهه با آسیب‌های اولیه بحران عملیاتی کرد. این اقدامات با همراهی جمعیت امام علی، شبکه یاری کودکان کار و گروه یاری یاران و در قالب گروه مردم‌یار که حاصل تجربه فعالیت در مناطق زلزله‌زده کرمانشاه بود صورت گرفت.

سال ۱۳۹۸ با اتفاق دیگری نیز همراه بود. اجرای دوباره طرح جمع‌آوری کودکان کار؛ طرحی که ۳۳ بار توسط نهادهای مختلف دولتی اجرایی شده و هیچ‌گاه نتوانسته در دستیابی به اهداف اعلام‌شده موفق عمل کند. اجرای این طرح در مراحل قبل نیز با مخالفت جدی نهادهای مردمی فعال در حوزه کودکان کار همراه بود چراکه نه تنها بهبودی در وضعیت این کودکان ایجاد نکرده است بلکه به دلایل شرایط نامساعد نگهداری، ترس و فشار روانی حاصل از تهدید به رد مرز، آسیب‌های جدی نیز به این کودکان وارد کرده است. پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد ۹۵ درصد کودکان کار در ایران در کنار خانواده‌های خود زندگی می‌کنند و فرضیه باندهای نگهداری از کودکان با حقیقت هم‌خوانی ندارد. بدیهی است در چنین ساختاری و بدون توجه به حل معضل فقر خانواده‌ها نمی‌توان تنها با جمع‌آوری کودکان انتظار حل مشکل کودکان کار را داشت.

در این شرایط آگاه کردن جامعه نسبت به پیامد چنین طرح‌هایی می‌تواند از اجرای دوباره این خطا در اشکال و عناوین مختلف جلوگیری کند. در همین راستا مهروماه با برگزاری نشست‌های تخصصی و دعوت از فعالان و پژوهشگران حوزه کودک تلاش داشت به سهم خود این وظیفه را عملی کند. به‌موازات این رویکرد، راهکارهای عملی برای مقابله با معضل کودکان کار که هرروز تلخ‌تر از قبل جلوه‌گر می‌شود به سیاست‌گذاران ارائه شد.

این اقدامات میسر نشد مگر با همراهی یارانی که در این مدت کنارمان بودند. امید است بتوانیم این سال را نیز در کنار یکدیگر به پایان برسانیم و سهمی در بهبود وضعیت زنان و کودکان آسیب‌دیده جامعه داشته باشیم.

فهرست مطالب

مهر و ماه ۴

کودکان ۱۶

زنان و خانواده ۲۲

داوطلبان ۲۶

بوی ماه مهر ۳۰

گزارش تصویری ۳۲

نویسندگان:

سمانه گلاب
شهلا ریاضتی
افسانه جلیلیان
مرتزا آزاد

مدیر اجرایی:

آرزو دیداری

صفحه آرا:

بهناز شعبان‌زاده

عکاسان:

محمد صحرادی
ملیکا علی محمدی
سحر فرح‌آبادی
مهتاب قنبرزاده

**آینده از آن زنان و کودکانی خواهد بود که امید
به فردا در دلشان زنده شده است.**

مهروماه در یک نگاه

سال ۱۳۹۸ به نیمه خود رسید و مهروماه در مدت این شش ماه مانند گذشته فعالیت‌های خود را در دامنه‌ای گسترده‌تر پیش برد. روزهای تعطیلات نوروز برای مهروماهی‌ها با فعالیت در زمینه کمک‌رسانی به مناطق آسیب‌دیده سپری شد.

طی شش ماه نخست امسال فعالیت‌های همیشگی موسسه نیز گسترده‌تر از قبل ادامه داشت و کمیته‌های مختلف مهروماه با همراهی هم فعالیت‌های موسسه را در حوزه‌های آموزش؛ توانمندسازی؛ مددکاری اجتماعی و روانشناسی؛ و فرهنگ و هنر پیش بردند. آنچه در ادامه می‌آید خلاصه‌ای از فعالیت‌های موسسه در شش ماه نخست سال ۱۳۹۸ است.

آموزش

فعالیت‌های آموزشی موسسه از مهم‌ترین برنامه‌های کاری مهروماه از ابتدای تشکیل تا به امروز بوده است. این فعالیت‌ها از آغاز در سطوح مختلفی پیگیری شده و به مرور گسترش یافت.

آموزش پیش‌دبستانی مهروماه از جمله برنامه‌هایی است که موسسه با جدیت پیگیری کرده و تاکنون نتایج امیدوارکننده‌ای از برگزاری این دوره آموزشی به دست آورده است. کارنامه سال اول دبستان برای کودکانی که در سال ۹۶-۹۷ دوره پیش‌دبستانی را در موسسه گذرانده بودند نشان می‌داد این کودکان از نظر پیشرفت تحصیلی و رفتار اجتماعی در سطح قابل قبولی قرار داشتند.

مهروماه در سال ۹۸-۹۷ نیز پذیرای ۹۴ کودک در دوره پیش‌دبستانی بود. در این مقطع، دوره‌های آموزشی متنوعی از قبیل خواندن، نوشتن، آشنایی با مفاهیم علوم و

ریاضی، تقویت حواس پنج‌گانه، آموزش مهارت‌های زندگی، ارزش‌های زندگی، مراقبت از خود و دیگران، احترام به حقوق دیگران در قالب واحدهای کار با بازی، شعرخوانی، قصه‌گویی، نقاشی و نمایش برگزار شد. در طول تابستان نیز کودکان این امکان را داشتند که در کلاس‌های با من بخوان، آموزش ریاضی از

طریق خواندن و بازی و کلاس‌های نقاشی شرکت کنند. همچنین برخی از کودکان برای یادآوری و تقویت آموزش الفبا برای ورود به کلاس اول در تابستان آموزش تکمیلی دیدند. با فرارسیدن زمان ثبت نام، مراحل نام‌نویسی کودکان در دبستان توسط مربیان آنها به صورت جدی پیگیری شد تا این کودکان بتوانند در مدرسه و در فرآیند آموزش رسمی ادامه تحصیل دهند. شایان توجه است مربیان دوره پیش‌دبستانی مهروماه افراد محلی هستند که در طول تابستان جلسات کتاب‌خوانی و مطالعه کتاب دارند و دوره‌های مربیگری را زیر نظر مهروماه گذرانده‌اند. این رویکرد سبب شده مربیان درک بهتری از شرایط کودکان و آسیب‌هایی که در منطقه با آن مواجه هستند داشته باشند.

حمایت تحصیلی: بهره‌مندی از امکانات آموزشی حق تمامی کودکان است و بر مبنای قانون اساسی کشور نیز دولت باید برای تمامی کودکان شرایط آموزش رایگان را فراهم کند. این امر مهم اما هیچ‌گاه تحقق نیافته و در سال‌های گذشته با روند خصوصی‌شدن آموزش در کشور، تحصیل کودکانی که با فقر مواجه هستند سخت‌تر شده است. در چنین شرایطی یکی از اهداف مهر و ماه ایجاد امکانات برای کودکانی است که به واسطه فقر از تحصیل محروم شده‌اند. این امر تا امروز و با جذب کمک‌های مالی حامیان ممکن شده است. در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ تعداد ۱۸۰ کودک در پایه‌های اول تا دوازدهم تحت پوشش برنامه حمایت تحصیلی موسسه بوده‌اند. وضعیت تحصیلی این کودکان طی دوره تحصیلی به

صورت منظم بررسی و نتایج برای حامیان آنها ارسال شد. در سال تحصیلی ۹۸-۹۹ نیز ۲۱۰ کودک تحت پوشش موسسه خواهند بود و خدمات حمایت تحصیلی بهره‌مند خواهند شد.

بازماندگان از تحصیل: تلاش مهر و ماه همواره بر آن بوده که کودکان را وارد چرخه رسمی آموزش کند، با این همه در هر سال تعدادی از کودکان به دلایل مختلف از ثبت نام در مدارس بازمانده‌اند. در این وضعیت مهر و ماه وظیفه آموزش این کودکان را بر عهده می‌گیرد. در همین راستا در سال ۹۷-۹۸، مهر و ماه با همکاری مدرسه غیرانتفاعی رهیار ۲۰ کودک بازمانده از تحصیل را تحت پوشش قرار داد و این کودکان در ساعات عصر و با نظارت مربیان مهر و ماه تحت آموزش‌های منطبق با آموزش‌های رسمی کشور قرار گرفتند. با تلاش‌های انجام‌شده ۱۰ نفر از این کودکان توانستند در مدارس دولتی ثبت نام کنند و ۱۰ کودک دیگر که به دلیل کبر سن امکان حضور در مدرسه را نداشتند کماکان از خدمات آموزشی مهر و ماه بهره بردند.

در پایان اردیبهشت ماه کلاس‌های این کودکان به پایان رسید و امتحانات برگزار شد که نتایج به صورت کارنامه پایان سال به کودکان تحویل داده شد. موسسه کودکان خود را در تابستان نیز تنها نگذاشت و با برگزاری کلاس‌های ریاضی مفهومی با تمرکز بر فهم و حل مسائل و نیز کلاس‌های با من بخوان با هدف تقویت میزان ادراک و فهم و وسعت دادن به دایره لغات برنامه آموزشی خود را ادامه داد. برگزاری کلاس‌های تقویت درسی برای کودکانی که ضعف شدید درسی داشتند از برنامه‌های دیگر موسسه بود که البته به علل مختلف مانند بی‌توجهی خانواده به وضعیت درسی و همچنین فشارهای مالی و مسائل پیش آمده برای خانواده که کودکان را نیز درگیر کرده بود و همچنین مسافرت‌های تابستانه تعداد کمتری از کودکان در این برنامه شرکت کردند.

در دهه اول شهریور ماه نیز از کودکانی که موفق به گذراندن برخی دروس در خردادماه نشده بودند، امتحان مجدد گرفته شد و سال تحصیلی برای آنان نیز به پایان رسید. شایان ذکر است وضعیت زندگی، معضلات و مسائل این کودکان به طور دائم رصد شده و موارد خاص به بخش مددکاری اجتماعی و روانشناسی موسسه ارجاع داده می‌شود. **آموزش مکمل:** در بهار و تابستان و با هدف آموزش بیشتر کودکان، کلاس‌های تقویتی در دروس مختلف و کلاس زبان در موسسه دایر بود به طوری که در فصل بهار در مجموع ۱۳۲ نفر در ۱۲ کلاس از ابتدایی تا دبیرستان در دوره‌های تقویتی شرکت کردند. کلاس‌های آموزش زبان نیز با ۴۹ نفر در سه پایه برگزار شد. در فصل تابستان برای کسانی که موفق به گذراندن امتحانات خردادماه نشده بودند و یا لازم بوده پایه قوی‌تری در کلاس بالاتر داشته باشند کلاس‌های تقویتی ادامه پیدا کرد و ۱۳۹ نفر در ۱۱ کلاس در پایه‌های مختلف و عموماً در درس ریاضی شرکت کردند. استقبال از کلاس زبان در تابستان بیشتر بود و ۶۶ نفر در ۶ پایه در این دوره مشارکت داشتند. این کلاس‌ها امکانی است برای کودکانی که به دلایل مختلف نتوانسته‌اند با تکیه بر آموزش‌های مدارس آموخته‌های خود را به سطح قابل قبول برسانند. حضور در این دوره‌ها باعث شده پدیده سرخوردگی در آموزش در بین آنها کمتر شود و تمایل با ادامه تحصیل در بین کودکان بالاتر رود.

سوادآموزی: کلاس‌های آموزشی مهر و ماه تنها محدود به کودکان نیست و زنان محله فرحزاد نیز سال‌هاست با شور و اشتیاق در دوره‌های سوادآموزی مهر و ماه شرکت دارند و تلاش می‌کنند حقی را که در کودکی از آن محروم ماندند در بزرگسالی بازپس گیرند. در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بیش از ۱۰۰ زن در دوره‌های سوادآموزی موسسه شرکت کردند و در خردادماه امتحانات پایان سال را گذراندند. از تعداد ۵۳ نفر سوادآموز در پایه اول ۲۲ نفر، از ۱۸ نفر پایه دوم ۹ نفر، از ۱۳ نفر پایه سوم ۶ نفر و از ۱۶ نفر دوره انتقال ۶ نفر در امتحانات شرکت کردند و موفق به دریافت کارنامه شدند. این کارنامه‌ها طی دو مراسم همراه با هدایایی از طرف موسسه به خانم‌های سوادآموز اهدا شد. زنان سوادآموز پایه هفتم به دلیل اینکه کلاس‌ها خود را دیرتر شروع کرده بودند و حجم درس‌های بیشتری را نیز باید می‌گذراندند کلاس‌های آموزشی خود را در تابستان نیز ادامه دادند.

در سال ۹۸ به دلیل گرانی و افزایش قیمت اجاره‌بها نقل و انتقال خانواده‌های ساکن محله بالاتر از معمول بود و به همین دلیل برخی زنان سوادآموز امکان ادامه حضور در کلاس یا شرکت در امتحانات را نداشتند. مهر و ماه امیدوار است بتواند با ارائه راهی برای حل مشکلات این زنان آنها را به ادامه روند آموزشی‌شان ترغیب کند.

در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ دوره‌های سوادآموزی آقایان نیز در موسسه برگزار شد. اگرچه مشارکت اولیه در این دوره بالا نبود اما آغازی شد برای یک مسیر جدید و این

مسیر در سال جاری نیز ادامه خواهد داشت. امید ما در مهر و ماه آن است که با آموزش زنان و مردان، مادران و پدران زندگی بهتری برای آنها و فرزندانشان رقم بزنیم.

مددکاری اجتماعی و روانشناسی

ارائه خدمات مددکاری اجتماعی و روانشناسی از مهمترین فعالیت‌هایی است که سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در مناطق آسیب‌خیز ارائه می‌دهند. این واحد از ابتدای تأسیس مهر و ماه در موسسه فعال بوده و با مرور زمان دامنه اقدامات خود را نیز گسترش داده است. مشاوره فردی و گروهی، برگزاری کارگاه‌های متنوع با هدف ارتقای سبک زندگی مراجعان و رصد دائمی وضع مراجعان از مهم‌ترین وظایف این حوزه در موسسه است. در همین راستا در شش ماه نخست سال ۹۸ تعداد ۱۳۶ نفر مشاوره فردی روانشناسی، ۷۸ نفر مشاوره فردی مددکاری، ۲۹۹ نفر مشاوره گروهی و ۴۰ نفر مشاوره بهداشت انجام شد. فعالان این بخش از موسسه در ارتباط مستقیم با مربیان کودکان هستند تا در صورت مشاهده مشکلات یا موارد خاص، وضعیت کودکان را به صورت ویژه‌تر پیگیری کنند.

برگزاری کارگاه‌های مختلف با هدف آموزش سبک زندگی به زنان و کودکان از دیگر فعالیت‌های حوزه مددکاری اجتماعی و روانشناسی مهر و ماه است که در همین راستا در شش ماه نخست سال کارگاه‌های متفاوتی از جمله ارتباط موثر زوجین، سواد و هوش عاطفی، گروه درمانی علت‌یابی پرخاشگری کودکان ویژه والدین (مدیریت خشم با رویکردی جدید)، مهارت‌های زندگی ویژه والدین، تربیت جنسی ویژه والدین، خودمراقبتی (ویژه کودکان پیش دبستانی)، خودمراقبتی ویژه نوجوانان دختر، مدیریت خشم ویژه نوجوانان، فرزند پروری ویژه والدین، اختلال یادگیری

ویژه کودکان؛ مهارت‌های زندگی ویژه کودکان ۷-۱۱ سال، گروه درمانی بهبود خلق ویژه والدین و فرزندپروری برگزار شد.

در حال حاضر بیش از ۳۰۰ زن در زمینه مددکاری اجتماعی و روانشناسی پرونده فعال دارند که در شش ماه سال ۹۸ برخی از آنها برای حرفه‌آموزی به کمیته صنایع معرفی شدند و یا با کارفرماهای آنها در خارج از موسسه گفت‌وگو مشاوره انجام شد.

این کمیته در زمینه درمان نیز فعال است و در صورت مشاهده موارد مشکوک به بیماری یا نیازمند به معاینه، از طریق ارتباط با پزشکان، روند بررسی و در صورت نیاز درمان مراجعان را پیگیری می‌کند. ارجاع به متخصص مامایی، روان‌پزشک، پزشک عمومی، پزشک گوش حلق و بینی، گفتاردرمانی، متخصص مغز و اعصاب، پزشک زنان و مشاور تغذیه بخشی از فعالیت‌های موسسه در حوزه درمان بوده است.

خانه فرهنگ و هنر

خانه فرهنگ و هنر مهر و ماه نیز مانند هرسال با رویکرد تقویت استعداد کودکان در حوزه‌های مختلف هنری و ایجاد فضایی شاد برای گذران ایام فراغت آنها برنامه‌های متنوعی را اجرایی کرد. با شروع فصل تابستان خانه فرهنگ مهر و ماه پررونق‌تر از همیشه فعالیت‌های خود را شکل داد. برگزاری کلاس‌های نقاشی، طراحی مبتدی و پیشرفته،

ویترای و کار با رنگ روغن بخشی از فعالیت‌های هنری این خانه بود. کلاس‌های موسیقی نیز در این مدت برگزار شد و نوجوانان علاقه‌مند در کلاس‌های دف، سرود، فلوت، گیتار، ویولن و بلز (برای کودکان) شرکت کردند. گروه سرود و دف مهر و ماه در این مدت پیشرفت چشمگیری داشتند و

هنر آنها در مکان‌های متعددی از جمله خانه معلم (به مناسبت روز دختر)، فرهنگسرای شهران، فرهنگسرای دانشگاه امیرکبیر و باغ کتاب به اجرا گذاشته شد.

دوره‌های کتاب‌خوانی و نقد کتاب نیز در سال ۹۸ ادامه پیدا کرد و این بار در کنار نوجوانان، دوره‌هایی نیز با مشارکت مادران برگزار شد. کلاس‌های شاهنامه‌خوانی برای دختران

و پسران نوجوانان هم بخش دیگری از فعالیت‌های خانه فرهنگ در شش ماه نخست سال بود. برگزاری دوره‌های هنر برای زندگی ویژه دختران و آمال (آموزش متوازن مالی و اجتماعی) ویژه کودکان تجربه جدیدی بود که با استقبال خوب کودکان و نوجوانان همراه شد.

دوره‌های ورزشی نیز در بهار و تابستان به قوت قبل ادامه پیدا کردند. کلاس تنیس روی میز و شطرنج برای دختران و پسران در محیط خانه فرهنگ و دوره‌های والیبال در باشگاه محله برگزار شد. پایان دوره‌ها با برگزاری مسابقه شطرنج و تنیس و اهدای جوایز به شرکت‌کنندگان همراه بود.

سبد اردوها و جشن‌های مهر و ماهی در شش ماه نخست سال پروپیمان بود، جشن پایان سال تحصیلی، جشن روز معلم، بازدید از نمایشگاه کتاب، بازدید از کارگاه تنبک‌سازی، بازدید از انتشارات نشر پیدایش، شرکت در مراسم رونمایی از کتاب لوئیز بانا، اردوی پارک چیتگر، باغ ایرانیان، باغ گیاه‌شناسی، پارک جمشیدیه و موزه کودکی ایرانک بخشی از فعالیت‌های بهاره و تابستانه مهر و ماه بود.

صنایع و کارآفرینی

«توانمندسازی زنان گامی مهم در راستای حذف کار کودک»؛ این شعاری است که ما در مهر و ماه دنبال تحقق آن هستیم. مهر و ماه در کنار حمایت از کودکان و آموزش به زنان برای بهتر زندگی کردن سعی داشته این انگیزه را در

زنان ایجاد کند تا با یادگیری حرفه‌های کاربردی، بخشی از مسئولیت اقتصادی خانواده را به عهده گیرد و از این طریق اجبار کودکان برای تأمین معاش خانواده کم‌رنگ‌تر شود. در همین راستا کارگاه مهر و ماه از زمان تأسیس مشغول فعالیت بوده است و به مرور زمان با معرفی خود به‌عنوان برند مهسا در این حوزه توانسته فعالیت‌های خود را گسترده‌تر کند.

در نتیجه این اقدامات در شش ماه نخست سال ۹۸، ۱۲ نفر از زنان محله در کارگاه یا منزل خود فعالیت تولیدی داشتند. سه نفر از زنان آموزش دیده در مهر و ماه امروز به

صورت کاملاً مستقل فعالیت می‌کنند و از کارفرماهای مختلف سفارش می‌گیرند و با ارتباط با گروه ۱۰ نفره‌ای از دیگر بانوان آموزش‌دیده، محصولات سفارشی را تولید و ارسال می‌کنند. در مجموع بیش از ۳۰ نفر از زنان در زمان حاضر از خدمات کارآفرینی موسسه بهره‌مند هستند.

در مدت شش ماه نخست سال کلاس‌های خیاطی بدون الگو، چرم‌دوزی، پته‌دوزی، ساخت زیورآلات، بلوچ دوزی و راسته‌دوزی دایر بوده‌اند که از میان آموزش‌دیدگان این کلاس‌ها دو نفر از بخش راسته‌دوزی و سه نفر در بخش پته‌دوزی برای کار حرفه‌ای جذب شده‌اند. اهدای دو چرخ خیاطی صنعتی به موسسه و امانت دادن آنها به دو نفر از زنان فعال کارگاه باعث شده این زنان بتوانند فعالیت خود را گسترش دهند و امروز آنها از طریق وام دریافتی درصدد خرید چرخ خیاطی شخصی و مستقل شدن کامل در حوزه فعالیت خود هستند.

چراغ آشپزخانه مهروماه در شش ماه نخست امسال نیز روشن بود و زنان فعال در حوزه تهیه غذا (مهرچین)، زیر نظر مربی خود تولیدات خود را برای فروش عرضه کردند. تولیدات این زنان رنگ و طعم و بوی کم‌نظیری را میهمان سفره‌هایمان کرده بود و امیدواریم با گسترده‌تر شدن فعالیت این بخش سفره‌های زنان توانمند مهروماهی را نیز پررونق‌تر کنیم.

خانه کودک و توانمندسازی کرمانشاه

پس از زلزله سال ۱۳۹۶ در استان کرمانشاه مهروماه فعالیت‌هایی را برای امداد رسانی در زمان بحران آغاز کرد. با این حال موسسه از ابتدا در نظر داشت با گذار از روزهای اولیه بحران، فعالیت بلندمدت‌تری را در منطقه پیش بگیرد و حضور خود را در مناطق آسیب‌دیده محدود به روزهای ابتدایی بحران نکند. در نتیجه بررسی‌های متعدد روستای

قلعه بهادر برای فعالیت موسسه تعیین شد. در گام نخست خانه کودکی در فضای یک کانکس برای کودکان روستا مهیا شد و افراد علاقه‌مند به کار با کودکان برای همراهی در پروژه استخدام شدند. این افراد تحت نظر مربیان مهروماه آموزش‌های لازم را دیدند و تا امروز این خانه کودک فعالیت خود را زیر نظر مربیان مهروماه ادامه داده و ملجائی برای کودکان آسیب‌دیده منطقه بوده است تا دست‌کم ساعاتی سختی‌هایی که با آن دست به گریبان هستند را فراموش کنند.

در گام بعدی در این منطقه خانه توانمندسازی زنان نیز احداث شد و با تهیه چرخ خیاطی و آموزش به زنان تلاش شد آنان برای کسب درآمد و ادامه مسیر زندگی امیدوارتر شوند. در ابتدای سال ۹۸ با ارزیابی‌های انجام شده مشخص شد زنان روستا که تمایل به شرکت در این فعالیت را داشتند، همگی در دوره‌های آموزشی شرکت کرده‌اند و از ظرفیت‌های این خانه در منطقه تقریباً به‌طور کامل استفاده شده است. از این رو با پیشنهادان فعالان

منطقه این خانه به کردند منتقل شد و در حال حاضر زنان این منطقه در دوره‌های آموزشی خانه توانمندسازی شرکت می‌کنند.

انجام تمامی این فعالیت‌ها ممکن نبود مگر با همیاری همکاران و همیارانی که در این سال‌ها ما را تنها نگذاشته‌اند. در این مدت

یاران تازه‌ای نیز به جمع مهروماه پیوسته‌اند که امید داریم در کنار آنها فعالیت‌های خود را بیش‌ازپیش گسترش دهیم و با شناخت نارسایی‌های و نیازها گام‌های دقیق‌تری در حل مشکلات زنان و کودکان منطقه برداریم.

سیل؛ سین هشتم سفره‌های نوروز

آغاز سال ۱۳۹۸ برای خانوارهای بسیاری در کشورمان همراه با یک اتفاق دردناک بود؛ سیلی بزرگ که ۲۵ استان کشور را فراگرفت و بیش از ۱۲ میلیون نفر را تحت تأثیر قرار داد. در این شرایط مؤسسات مردم‌نهاد بار دیگر تمام توان خود را به کار بردند تا با تأمین کمک‌های ابتدایی و استفاده از تخصص خود در کنار مردم حادثه دیده باشند. مهر و ماه نیز از این روند مستثنا نبود.

مواجهه با آسیب‌دیدگان زلزله کرمانشاه تجارب مختلفی را برای سازمان‌های مردم‌نهاد به همراه داشت. به تدریج به این جمع‌بندی رسیده بودیم که اگر توان سازمان‌های مردم‌نهاد با یکدیگر جمع شود، می‌تواند کمک بیشتر و منسجم‌تری را برای مناطق آسیب‌دیده فراهم کند. با همین منطق و در سال ۹۷ گروهی به نام مردم‌یار متشکل از جمعیت امام علی، شبکه یاری کودکان کار، موسسه مهر و ماه و گروه یاری یاران تشکیل شد و اعضای آن جلساتی را برای هماهنگی و پیشبرد کارها در حوادث احتمالی آینده برگزار کردند.

در مواجهه با سیل سال ۹۸ این گروه از تجربیات خود استفاده کرد و به صورت متشکل وارد حوزه کمک‌رسانی شد. در همین راستا حسابی به نام جمعیت امام علی افتتاح شد و حامیان مؤسسات مختلف کمک‌های نقدی خود را به این حساب واریز کردند. کمک‌های غیر نقدی نیز در محل‌های مختلفی که انجمن‌ها تعیین کرده بودند جمع‌آوری، تفکیک و بسته‌بندی شد و در اختیار هم‌وطنان آسیب‌دیده قرار گرفت. در این روند مهر و ماه علاوه بر اینکه با استفاده از شبکه‌های ارتباطی

خود توانست کمک‌های مالی قابل‌توجهی را جذب کند، در ۵ مرحله نیز وسایل ضروری و موردنیاز را به مناطق آسیب‌دیده ارسال کرد. نتیجه این فعالیت‌ها جمع‌آوری ۲۷۷۹ بسته غذایی، ۳۸۹ لوزام منزل، ۲۷۷۷ دست پوشاک، ۳۷۷۸ وسیله نوزاد و ۲۴۰۶ قلم لوازم بهداشتی بود که در اختیار فعالان در منطقه قرار گرفت.

این روند ممکن نبود جز با تلاش داوطلبانی که در ایام تعطیل بدون چشم‌داشت ساعات طولانی به جمع‌آوری، تفکیک و آماده‌سازی وسایل پرداختند. با این همه مسئولیتی که تک‌تک ما در مقابل وضعیت هم‌وطنانمان قائل بودیم تحمل این سختی‌ها را ممکن کرده بود.

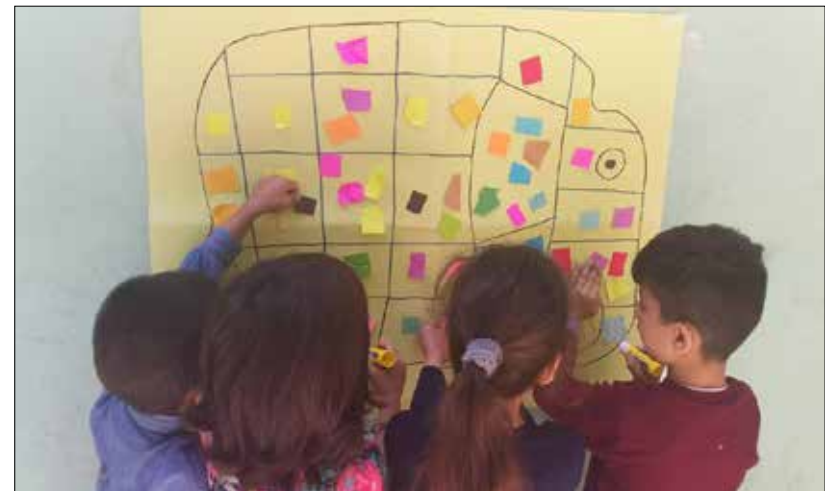
آگاهییم که این کمک‌ها تنها التیامی کوتاه‌مدت برای زخم‌های آسیب‌دیدگان است و باید تا بازگشت خانواده‌ها به شرایط عادی خدمت‌رسانی به آنها به‌طور خاص از طرف نهادهای دولتی ادامه پیدا کند و به یاد خواهیم داشت که با مدیریت صحیح امکان آن وجود داشت از بسیاری از این فجایع جلوگیری شود یا آسیب آن به حداقل برسد.

هم‌زیستی را از کودکی بیاموزیم

«المر با دیگر فیل‌ها فرق دارد. همه فیل‌ها خاکستری هستند اما او چهارخانه و رنگارنگ است و هر جا می‌رود، همه او را می‌شناسند. المر فیل شوخ و بامزه‌ای است و همیشه باعث شادی و خنده دیگران می‌شود. اما المر از این که با دیگران تفاوت دارد، چندان راضی نیست...»

بیش از دو سال است که دوره‌های با من بخوان در مهروماه به صورت جدی برای کودکان برگزار می‌شود. در این دوره‌ها مربیان کتاب‌هایی با موضوع مناسب کودکان انتخاب کرده و برای آنها بلندخوانی می‌کنند. در این روش در کنار آشنا کردن کودک با کتاب، فعالیت‌های جانبی مانند نمایش، ساخت کاردستی با موضوع کتاب و بحث و گفت‌وگو درباره موضوع انجام می‌شود که به کودکان کمک می‌کند مفاهیم کتاب را ژرف‌تر درک کنند و بتوانند این مفاهیم را با موضوعات روزمره که با آن درگیر هستند تطبیق دهند. از این رو نکته بسیار مهم در این روش، انتخاب کتاب مناسب و باکیفیت برای کودکان است. در این راستا مربیان مهروماه تلاش کرده‌اند با شناخت بهتر از کودکان و مسائل مبتلابه آنها کتاب‌هایی را انتخاب کنند که بتواند به رشد اجتماعی بیشتر کودکان کمک کند.

یادگیری هم‌زیستی، پذیرش تفاوت‌ها در انسان‌ها و لذت کنار هم بودن با وجود اختلاف‌ها از جمله موضوعاتی است که لازم است از کودکی آموزش آن آغاز شود. آموزش این تعامل به ویژه در منطقه‌ای مانند فرحزاد که گوناگونی قومی، زبانی و فرهنگی وجود دارد از اهمیت بیشتری برخوردار است. با توجه به این نیاز، داستان‌هایی مانند المر فیل رنگارنگ، خفاش وارونه و داستان‌های مشابه که تعامل با وجود تفاوت را محور قرار داده‌اند برای دوره‌های با من بخوان مهروماه در سال ۹۸ انتخاب شدند. با خواندن این کتاب‌ها کودکان یاد می‌گرفتند خود و دیگران را همان‌گونه که هستند دوست داشته باشند و به تفاوت‌های یکدیگر احترام بگذارند. هم‌زمان با روز جهانی المر کودکان مهروماه نیز مانند بسیاری از کودکان دیگر در سراسر جهان این روز را جشن گرفتند. آنها با کاغذهای رنگی المر را ساختند، نقاشی آن را کشیدند، لباس‌های رنگارنگ خود را پوشیدند و یاد گرفتند می‌توان شبیه دیگران نبود اما با دیگران بود.

دنیای دیگر شایان

حضور در کلاس‌هایی که کودکان تلاش می‌کنند با صحبت کردن، ساخت کاردستی و یا کشیدن نقاشی از فکرها و خواسته‌های خود بگویند همیشه کمک خوبی برای شناخت بهتر آنها بوده است. به همین دلیل سعی می‌کنم هرازگاهی در این کلاس‌ها شرکت کنم. آشنایی‌ام با شایان (نام مستعار) به همین شکل اتفاق افتاد. مربی با من بخوان داشت درباره موضوع کتاب با کودکان صحبت می‌کرد و از آنها می‌خواست نظرات خود را بیان کنند. شایان اما بی‌توجه به همه کس داستان ذهنی خود را می‌گفت. از سفینه‌ها و بشقاب پرنده‌هایی می‌گفت که شب‌ها در آسمان می‌چرخند و او آنها را دنبال می‌کند. گویی اصلاً در جریان کلاس و داستان خوانده شده نبود. تصمیم گرفتم درباره وضعیتش اطلاعات بیشتری به دست آورم. تلاش می‌کنم با خانواده‌اش ارتباط بگیرم. شایان ۸ سال دارد و والدینش از هم جدا شده‌اند. مادر مشکوک به اعتیاد است. جلسه‌های گفت‌وگویی را با مادر و شایان برگزار می‌کنم. کم‌کم مطمئن می‌شوم شایان علائم سندروم جنین الکی دارد اما کسی متوجه آن نشده است. قرار است سال جدید در کلاس دوم درس بخواند. تکه کاغذی پیش رویش قرار می‌دهم و می‌خواهم اسمش را برایش بنویسد، نمی‌تواند. سعی می‌کنم کلمات آسان‌تر را امتحان کنم. هیچ کدام را نمی‌تواند بنویسد. با این حال پرونده درسی‌اش نشان می‌دهد کلاس اول را با موفقیت گذرانده. نتیجه‌ای که با واقعیت رفتاری شایان هم‌خوانی ندارد. تصمیم می‌گیرم به مدرسه بروم و از وضعیت شایان اطلاعات بیشتری کسب کنم. مراجعه به مدرسه نیز موفقیت آمیز نیست. معلم می‌گوید می‌دانم چه می‌گویی، انگار در دنیای خودش است، نمی‌تواند جواب سوالات را بدهد. در امتحانات هم موفق نبوده. اعتراض می‌کنم که در این ۹ ماه برای او چه کردید؟ نباید وضعیت او را پیگیری می‌کردید؟ اصلاً چطور موفق به گذراندن پایه اول شده است؟ جواب دقیقی نمی‌گیرم. گویا باید از طرف موسسه وضعیت را پیگیری کنم. بررسی‌های مختلف انجام می‌گیرد و مشخص می‌شود شایان مشکلات شناختی دارد. او قرار است سال تحصیلی جدید در مدرسه کودکان استثنایی آغاز کند؛ جایی که آموزش‌های متناسب با وضعیت او به کودکان داده می‌شود. ما نیز در مهر و ماه پیگیر وضعیت پیشرفت او خواهیم بود. افسوس

می‌خورم که کاش در مدارس ما و در پروسه آموزش رسمی بیشتر به وضعیت کودکان اهمیت داده می‌شد. شایان در مدرسه خود گویی کودک گم‌شده بود، کودکی که کسی او را نمی‌دید و متوجه احوال او نبود. امروز اما وضعیت شایان بهتر از گذشته است، در برخی فعالیت‌ها هوش و استعداد بالایی از خود نشان می‌دهد و امیدوارم بتواند با این تغییر مسیر آینده بهتری برای او رقم بخورد.

ماده ۲۳ پیمان نامه حقوق کودک:

کشورهای طرف کنوانسیون اذعان دارند کودکی که ذهناً یا جسماً دچار نقص می‌باشد باید در شرایطی که متضمن منزلت و افزایش اتکاء به نفس باشد و شرکت فعال کودک در جامعه را تسهیل نماید، رشد یافته و از يك زندگی آبرومند و کامل برخوردار گردد.

روزهای شاد مرد کوچک

پیش از این از محسن (نام مستعار) گفته‌ایم. مرد کوچکی که به‌تنبهایی راهی کشوری غریب شده بود تا کمک خرج مادر و چهار خواهر و برادر کوچک‌ترش باشد. تنهایی و دوری از خانواده فشار روحی زیادی به محسن تحمیل می‌کرد. مهر و ماه پناهگاه او بود تا کمی از دردهایش بکاهد. صبح‌ها گاهی قبل از باز شدن موسسه پشت در می‌نشست تا به کلاس بیاید. محسن ۱۴ سال دارد و به دلیل کبر سن امکان حضور در مدرسه را ندارد. ما در مهر و ماه به او آموزش می‌دهیم. دستان کوچک اما مردانه محسن که نشان از کار سخت او در کودکی دارد امروز می‌تواند قلم به دست بگیرد؛ محسن امروز می‌تواند بنویسد و بخواند. آنچه می‌خوانید نوشته معلم محسن است. تجربه‌ای از آموختن به این بزرگ‌مرد کوچک.

«این روزها محسن با حال و هوایی دیگر در موسسه حاضر می‌شود. وقتی در جلسه قبل حرف عین را به او آموزش می‌دادم و به‌عنوان مثال کلمات عزیز و محسن عزیز را به او سرمشق دادم، ناگهان برق چشمش توجهم را جلب کرد و سرانجام بعد از این پا و آن پا کردن، کلمه عزیزم را گفت.

صورتش سرخ شده بود و با خنده‌ای که حکایت از هیجان درونی‌اش داشت بعد از من‌من کردن و در پاسخ به ترغیب‌های من گفت که قرار است تا چند روز دیگر مادر و برادر و خواهرهایش به ایران بیایند و بعد از قریب به یک سال دوری بتواند آنها را ببیند. او گفت که هر روز به همراه دایی‌اش به سر کار می‌رود تا بتوانند پول بیشتری پس‌انداز کنند تا خانه‌ای را کرایه کنند.

او از من خواست که به او کمک کنم تا با نوشتن این جملات به مادرش خوش‌آمد بگوید. "مامان عزیزم، من خوشحالم که بعد از این همه مدت می‌توانم تو را ببینم." من نیز خوشحالم که محسن قادر به ابراز احساسات خوشایند و ابراز شادی و سرورش شده است.»

امروز مادر و چهار خواهر و برادر محسن کنارش هستند. محسن مشوق آنها برای درس خواندن شده. خواهرانش میهمان مهر و ماه در کلاس‌های کودکان بازمانده از تحصیل هستند و دو برادرش با حمایت تحصیلی درس می‌خوانند.

امید پیدا کردم

از دانش‌آموزان بازمانده از تحصیل مهر و ماه است. ابتدای آمدن به مهر و ماه آن‌طور که خود می‌گویند آمیدی به یادگیری نداشته است اما کم‌کم توانایی‌های خود را باور کرده و برای آینده‌اش برنامه‌ها دارد. حالا خواندن و نوشتن را یاد گرفته و می‌خواهد قدر دان معلمی باشد که در این مدت کنار او بوده است. نامه او را می‌خوانیم:

«با سلام فراوان برای بهترین شخص دنیا، برای بهترین خانم یعنی خانم معلم جانم. امیدوارم در کنار خانواده زندگی خوب و خوشی سپری کنن.

و من از خداوند متعال می‌خواهم که شما سالم و تندرست باشید.

خانم معلم جانم شما خیلی برای من زحمت کشیدید. من واقعا قدر دان زحمات شما هستم و نمی‌دانم با چه زبانی از شما تشکر کنم. واقعا

من واقعا اول که اومده بودم ناامید درس خواندن شده بودم بعد دیدم که شما و بقیه خانم‌های موسسه دارند تلاش می‌کنند که ما درس بخوانیم. الان اومید پیدا

کردم به لطف شماها و دارم تلاش می‌کنم و درس می‌خوانم تا در آینده یک چیز بشوم به امید خداوند متعال:

خانم معلم شما خیلی خوش‌اخلاق هستید من دوست دارم مثل شما باشم خانم. من خیلی شما را دوست دارم. آنقدر که نمی‌توانم بنویسم.

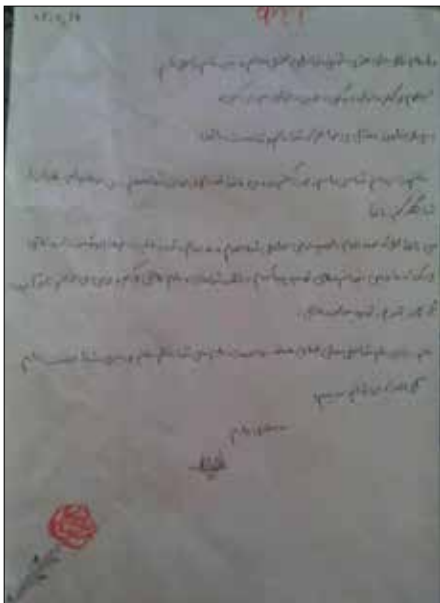
دوستان دارم»

باور داریم همه کودکان با استعدادهای شگرف

به دنیا می‌آیند و این ما هستیم که می‌توانیم با

ایجاد زمینه‌هایی برای رشد کودکان، دنیا را به مکان

بهتری برای زیستن انسان‌ها تبدیل کنیم.

پرخاشگری والدین، پرخاشگری کودکان

کلاس‌های فرزندپروی در موسسه مهر و ماه چند دوره‌ای است برگزار می‌شود و نتایج امیدوارکننده‌ای داشته است. در این کلاس‌ها تلاش شده تکنیک‌های رفتار با کودک بر مبنای حقوق کودک آموزش داده شود. از آنجایی که حقوق کودک بر مبنای نیازهای کودک شکل داده شده‌اند این روش کمک می‌کند والدین ابتدا نیازهای کودکان را بشناسند و سپس با آگاهی نسبت به این نیازها، تکنیک‌های آموزش داده شده را عملی سازند. یکی از مواردی که مادران شرکت کننده در این دوره‌ها دائماً به آن اشاره داشتند، پرخاشگری کودکان بود. این نیاز ما را بر آن داشت که دوره‌هایی را به طور خاص برای مادرانی که کودکان پرخاشگر داشتند برگزار کنیم. در این کارگاه‌ها نیز از رویکرد متفاوتی استفاده شد. برای این منظور به جای آنکه به مادران راهکارهای مقابله با پرخاشگری ارائه شود، تلاش کردیم ریشه‌های پرخاشگری در کودکان را به آنها بشناسیم. به لحاظ روانشناسی ریشه رفتار کودک، رفتار والدین است اما می‌دانستیم بیان این موضوع می‌تواند واکنش‌های منفی مادران را در پی داشته باشد. از این رو کارگاه را با بررسی حس خشم آغاز کردیم.

«خشم یک حس طبیعی است» این موضوعی بود که بارها در جلسات مختلف به مادران گفته می‌شد. خشم می‌تواند با لایه ترس پوشانده شود و به اضطراب تبدیل شود، می‌تواند با احساس گناه همراه شود و افسردگی را به دنبال داشته باشد و یا می‌تواند بی‌پروا بروز داده شود و به پرخاشگری بیانجامد. این آموزش‌ها باعث شد مادران کم‌کم بتوانند احساسات و رفتار خود را تحلیل کنند. گاهی از خاطرات کودکی خود می‌گفتند و اینکه چگونه سرکوب خشم باعث اضطراب و افسردگی در آنها شده است. این روند کمک کرد آنها رفتار پرخاشگرانه خود را هم بهتر بشناسند. اگر پیش از این به رفتار آنها انتقاد می‌شد به سختی می‌پذیرفتند اما امروز خودشان می‌توانند از رفتار خودشان انتقاد کنند. در این شرایط ارائه راهکار برای مقابله با پرخاشگری در کودکان موفق‌تر بود و مادران این تکنیک‌ها را برای مدیریت پرخاشگری خود نیز به کار می‌بردند. نتایج این آموزش برای ما بسیار دلگرم کننده بود و امید داریم با ادامه این روند خانه را برای کودکان به محیطی امن و پر آرامش تبدیل کنیم.

این، زندگی‌ای که می‌خواستیم نبود

«در خانواده پرجمعیتی به دنیا آمدم؛ ۴ دختر بودیم و ۵ پسر. اهل هرات. پدرم کارگر ساده بود و مادرم خانه‌دار. گاهی با شکستگی پسته و درست کردن نقل کسب درآمدی در خانه هم داشتیم. جنگ بود و طالبان همه جا نیرو داشت. پدر از ترس طالبان به ما اجازه درس خواندن نداد. می‌ترسید در مدرسه حمله‌ای اتفاق افتد. شرایط به قدری خطرناک بود که مجبور بودیم از خانه بیرون نرویم.»

اینها صحبت‌های ماه‌سیما (نام مستعار) است. با لهجه شیرین و در حین کار برایمان داستان زندگی خود را می‌گوید. از او درباره ازدواجش می‌پرسم.

«۱۸ ساله بودم که ازدواج کردم. با فرهاد عاشق شدم. پدرم مخالف بود اما در نهایت راضی شد. فرهاد آشپز ماهری بود. زندگی خوبی داشتیم. یک سال بعد پسر اولم به دنیا آمد.»

نیما (نام مستعار) را می‌شناسم. از کودکان تحت پوشش مهر و ماه است. چه شد مهاجرت کردید؟

«اطرافیان می‌گفتند در ایران شرایط بهتری هست. مادرشوهرم مقداری پول از ارثیه خانه داشت که با آن در فرحزاد خانه اجاره کردیم. شوهرم هم پرستار یک سالمند شده بود. اوضاع خوب بود. پسر دومم هم در همین زمان به دنیا آمد. اما کم‌کم اوضاع عوض شد. همسرم کارش را از دست داد و کارگر روزمزد شد. گاهی کار داشت و روزهایی هم بیکار می‌ماند.»

می‌دانم داستان به روزهای تلخی زندگی‌اش رسیده است. جایی که اعتیاد بنیان این خانواده را از هم می‌پاشد. چطور فهمیدی همسرت معتاد شده؟

«شب‌ها که به خانه می‌آمد یک چیزهایی با خودش می‌آورد، بعدا فهمیدم مواد است.»

چه شد که خودت هم مصرف‌کننده شدی؟

«بعد از بیکار شدن همسرم خودم به خانه مردم می‌رفتم و کار می‌کردم و پول می‌آوردم خانه. یک شب خیلی مریض بودم که بهم گفت تریاک بکشم تا حامل بهتر شود. شاید می‌دید که پول دارم و از پس مخارج مواد برمی‌آیم.»

ماه‌سیما هم کم‌کم اعتیاد پیدا می‌کند. وضعیت خانواده هر روز بدتر می‌شود. مجبورند خانه خود را تغییر دهند و به اتاقی در یک باغ نقل مکان می‌کنند.

«یکی از دختران همسایه موسسه را به من نشان داد. پسرها را آوردم اینجا. معتاد شده بودم اما هیچ وقت با بچه‌ها بد رفتار نکردم. دلم می‌خواست آنها مثل ما نشوند.»

موسسه برای آنها خانه‌ای تهیه می‌کند، شرط آن است که به کمپ بروند و ترک کنند. کودکان در کلاس‌های موسسه ثبت‌نام می‌کنند و مشاوران موسسه وضعیت آنها را زیر نظر دارند.

«نتوانستم برای ترک بروم. می‌خواستم اما نمی‌شد. صاحبخانه با ما کنار نمی‌آمد و یک روز اسباب و وسایلمان را ریخت توی کوچه.»

در نهایت راضی می‌شوند به کمپ بروند.

«از کمپ که بیرون آمدم موسسه برایمان دوباره خانه گرفت اما شوهرم بازهم مصرف را شروع کرد. من اما دیگر مصرف نکردم. الان که اینجا هستم و دارم کار یاد می‌گیرم. در بخش غذا. شوهرم هم البته کار پیدا کرده بود. شده بود نگهدارنده ساختمان اما این هم پایان خوبی نداشت. الان در زندان است»

با لبخندی تلخ می‌گوید شاید خیری در زندانی شدن فرهاد بوده. الان من کار می‌کنم و حواسم به بچه‌ها هست.

بخشی در گلو دارد. «می‌دانی؟ من به صبر معروفم اما روزی که اسبابم را به خیابان ریختند کم آوردم. این زندگی‌ای که می‌خواستم نبود. باید کاری می‌کردم. این بود که ترک کردم، الان اینجا کار یاد گرفته‌ام، کار دارم و بچه‌هایم پیشم هستند.»

امروز ماه‌سیما شرایط دیگری دارد. در قسمت تهیه غذا کار می‌کند. سرپرستی کودکانش را بر عهده دارد و زندگی را یک تنه اداره می‌کند. این شاید زندگی دلخواه ماه‌سیما نباشد اما با اراده‌ای که در او می‌بینیم می‌دانیم می‌تواند گام‌های بلندتری بردارد. ما نیز کنار او خواهیم بود.

گام‌هایی برای به‌زیستن

نگران گل‌رخ (نام مستعار) بودیم. می‌دانستیم به‌تازگی با پسری هم‌سن‌وسال خود نامزد کرده‌است. در مشاوره‌هایی که با او داشتم متوجه شدم به مرد

دیگری هم فکر می‌کند. گاهی شاد و پرشور بود و گاهی غم‌تمام وجودش را می‌گرفت. گاهی با عصبانیت از نامزدش صحبت می‌کرد و گاهی اشک می‌ریخت و از عذاب وجدان خود در قبال او می‌گفت. می‌دانستم نیاز به مشاوره‌های جدی روانشناسی و احتمالاً کمک‌گرفتن از روان‌پزشک دارد. کم‌کم او را قانع کردم به پزشک مراجعه کند. تشخیص اولیه اختلال دوقطبی در گل‌رخ بود، تشخیصی که در معاینه‌های بعدی نیز تأیید شد. گل‌رخ نیاز به درمان داشت تا بتواند زندگی خود را دوباره شکل دهد. امروز گل‌رخ زندگی خود را با همسرش شروع کرده، درمانش را ادامه می‌دهد و بخشی از مشکلات گذشته را پشت سر گذاشته‌است. به این فکر می‌کنم که ناشناخته‌ماندن بیماری گل‌رخ چه تبعاتی می‌توانست برای او همسرش داشته باشد.

مریم (نام مستعار) میانسال است. شرایط ظاهری‌اش نشان می‌دهد ضعف جسمانی دارد. از او می‌پرسم کم‌خونی نداری؟ می‌گوید نمی‌دانم تا به حال آزمایش نداده‌ام. سؤال تکراری و البته جوابی تکراری‌تر که از خیلی از مراجعان شنیده‌ام. بسیاری از آنها تا به امروز هیچ معاینه پزشکی نداشته‌اند. نامش را در دفترم می‌نویسم تا به پزشک داوطلب موسسه معرفی کنم. معاینات اولیه انجام می‌شود و می‌فهمم مریم بیماری هپاتیت دارد و تا امروز هیچ اطلاعی از آن نداشته‌است. روند درمانی مریم آغاز می‌شود و مراقبت‌های بهداشتی لازم به او آموزش داده شده‌است.

پشت در اتاق مددکاری مرجان (نام مستعار) نشسته‌است. قبلاً هم با او گفت‌وگوهایی داشته‌ام. می‌دانم به‌شدت افسرده‌است. مشاوره‌ها نتوانسته‌اند حال او را بهتر کنند. احتمال می‌دهم شرایط جسمانی او هم در شدت افسردگی اثرگذار بوده. از او می‌خواهم یک‌سری آزمایش‌های اولیه را بدهد. نتایج نشان می‌دهد

مرجان کم‌خونی شدید دارد و این موضوع یکی از دلایل افسردگی شدید در اوست. باید داروهای لازم را مصرف کند.

واقعیت این است تا زمانی که نیازهای ابتدایی و اولیه انسان‌ها برآورد نشود، احتمال موفقیت در برنامه‌هایی که برای رفع نیازهای ثانویه افراد ترتیب داده شده‌است، کمتر می‌شود. تا زمانی که بقای افراد در خطر است نمی‌توان انتظار داشت برنامه‌هایی که برای شکوفایی انسان‌ها تدارک دیده می‌شود نتایج پیش‌بینی‌شده را به دنبال داشته باشد. این موضوع در برنامه‌هایی که سازمان‌های مردم‌نهاد برای ارتقای سطح زندگی جامعه هدف خود تدارک می‌بینند اهمیت بسیاری دارد. از جمله مشکلات خانواده‌ها در مناطق محروم، پایین بودن سطح بهداشت و دسترسی کمتر به پزشک برای معاینه و درمان است. هزینه‌های بالای درمان در کشور نیز این مشکلات را تشدید کرده‌است. با توجه به این واقعیت‌ها مهر و ماه در طول فعالیت خود تلاش داشته از طریق ارتباط با پزشکان مختلف، وضعیت سلامت مراجعان را در نظر داشته باشد و در مواقع لازم روند درمانی آنها را

پیگیری کند. نتایج این بررسی‌ها لزوم توجه بیشتر به مسائل درمانی را بیش از پیش آشکار کرد. در این بررسی‌ها با زنانی روبه‌رو شدیم که آگاهی‌های ابتدایی نسبت به نیازهای بدن خود نداشتند. برخی از آنها از بیماری‌های جدی رنج می‌بردند اما نسبت به آن بی‌اطلاع بودند. بیماری‌های شایعی مانند دیابت، چربی خون بالا، فشار

خون و کم‌خونی‌های شدید در موارد بسیاری شناسایی شد و افراد پروسه‌های درمان یا کنترل بیماری را آغاز کردند. از آنجایی که بسیاری از بیماری‌های جسمی و روحی با هم ارتباط نزدیک دارند، بهبود وضعیت جسمی به بهتر شدن روحیه مراجعان نیز انجامید و درنهایت روند مشاوره‌های اجتماعی و روانشناسی افراد نیز مؤثرتر واقع شد.

این مهم بدون همکاری پزشکان همراه موسسه ممکن نبود و امیدواریم در کنار پزشکی که مشتاقانه و بی‌چشم‌داشت در کنارمان بوده‌اند این روند را ادامه دهیم.

حس خوب همراه بودن

سرکار خانم دکتر عادلای از جمله پزشکان داوطلبی هستند که مهروماه از حمایت‌ها و خدمات ایشان بسیار بهره برده است. ایشان در عین حال که بخشی از زمان کاری خود را در اختیار مهروماه قرار داده‌اند، کمک کرده‌اند تا همکاران دیگرشان نیز با مجموعه آشنا شده و با ما همراه شوند. گفت وگویی کوتاهی داشتیم با ایشان درباره تجربه حضور در مهروماه و مسائلی که با آن روبه‌رو بوده‌اند.

• لطفاً خودتان را معرفی کنید و بفرمایید چطور با مهروماه آشنا شدید.

شادی عادلای هستم و در حوزه طب سالمندی تخصص دارم. دوره پزشکی را در ایران گذراندم. پس از آن به ژاپن رفتم و در سال ۱۳۸۵ مدرک PHD خود را در رشته طب سالمندی دریافت کردم. پس از آن به ایران بازگشتم و مشغول به کار هستم. آشنایی من با مهروماه از طریق یکی از پزشکان فعال در موسسه بود. من ایشان را در گذشته می‌شناختم و با هم در یک NGO دیگر فعالیت می‌کردیم. ایشان چند باری هم مهروماه را به من معرفی کرده بودند.

• پس می‌توان گفت شما سابقه کار در NGOها را داشته‌اید.

بله؛ اما تجربه قبلی من تجربه خوشایندی نبود. به تدریج متوجه شدم موسسه‌ای که با آنجا همکاری داشتم به سمت فعالیت‌های شخصی رفته‌اند و از طریق نهادی که تأسیس کرده‌اند سعی دارند منفعت شخصی خود را دنبال کنند. این باعث شد از آنها جدا شوم و پس از آن من در همکاری با NGOها وسواس بیشتری به خرج دادم. در نهایت با شناختی که یکی از داوطلبان مهروماه از موسسه داشت و اعتمادی که من به ایشان داشتم با مهروماه آشنا شدم. از ابتدا هم حضور خود را مشروط کردم و گفتم مدتی همکاری می‌کنم و اگر شرایط را مناسب دیدم ادامه می‌دهم. در حال حاضر و در این مدتی که با این نهاد همکاری می‌کنم متوجه شدم که واقعا به دنبال فعالیت مردمی هستند.

• به نظر شما نهادهای مردمی و NGOها چطور می‌توانند بحث مراقبت‌های پزشکی و درمانی را درکنار سایر فعالیت‌های خود و به صورت منسجم پیگیری کنند.

مهمترین نکته در این زمینه به اعتقاد من، سیستماتیک کردن کار است. اینکه ما یک روز چند نفر از معاینه می‌کنیم و آزمایشی می‌نویسم و مشکلات مشخص می‌شود، کافی نیست. باید روند درمان و وضعیت افراد دائماً رصد شود. متأسفانه ما می‌بینیم به تعداد بسیار زیادی خیریه یا NGO در کشور فعالیت می‌کنند اما آیا تغییر ملموسی اتفاق افتاده است؟ بسیاری

از آنها به دنبال نمایش هستند. ما نمی‌خواهیم فعالیت نمایشی داشته باشیم. اگر قرار است کاری به نتیجه منجر شود باید روند مشخص داشته باشد و از تشخیص تا درمان با افراد همراه باشیم. خوشبختانه در این زمینه مهروماه همکاری داشته است و پیگیری‌ها انجام می‌شود.

• در مدتی که در مهروماه فعالیت دارید چه معضلاتی بیشتر توجه شما را جلب کرده است و به نظرتان باید به آن توجه بیشتری شود؟

یکی از پدیده‌هایی که من با آن مواجه شدم، شیوع هیپاتیت در منطقه است که باید به آن توجه کرد چراکه احتمال انتقال به کودکان نیز وجود دارد. این نتیجه در حالی به دست آمده که بیشتر مراجعان ما زنان و کودکان هستند و وضعیت مردان هنوز مطالعه نشده است. اعتیاد نیز بین زنان شیوع دارد و ناراحتی‌های روحی نیز شمار بالایی دارند که خوشبختانه یکی از همکاران روانپزشک برخی روزها در مطب من به صورت داوطلبانه مراجعانی که از طرف موسسه معرفی می‌شوند معاینه کرده و داروهای لازم را تجویز می‌کند.

• انگیزه یا مشوق شما برای این همکاری چه بوده است؟

این فعالیت‌ها وقتی در مسیر درست انجام شود به زبان ساده «حس خوب» به فرد می‌دهد. من روزهایی که به مهروماه می‌آیم مطب را تعطیل می‌کنم. حجم کار هم زیاد است. خسته می‌شوم اما انرژی می‌گیرم. خوشبختانه همکاران دیگری نیز در این مسیر همراهان شده‌اند اما نیازهای بیشتری وجود دارد.

• و به نظر شما چگونه می‌توان این نیازها را تأمین و همراهی‌ها را بیشتر کرد؟

شاید یکی از راه‌کارها این باشد که بین پزشکان مختلف جلسات ماهانه برگزار شود تا آنها بتوانند نتایج کار خود را با دیگر همکاران درمیان بگذارند. استفاده از تجارب و دستاورد همکاران دیگر می‌تواند تصویر بهتری از مشکلات موجود نشان دهد. البته با توجه به گرفتاری همکاران این برنامه‌ریزی سخت است اما غیر ممکن نیست. مسئله مهم دیگر پیگیری موسسه است. اینکه با آزمایشگاه‌ها یا مراکز درمانی‌ای که همراهی می‌کنند نشست‌هایی برگزار کنند و درباره روند کار و نتایج این همکاری به آنها توضیح داده شود. این موضوع می‌تواند نهادهای همکار را هم به این همیاری دلگرم‌تر کند.

یک سال تحصیلی دیگر نیز آغاز شد. روزهای کاری مرداد و شهریور در مهر و ماه همیشه شلوغ و پر جنب و جوش بوده است. غربالگری و پذیرش کودکان دوره پیش دبستانی، تلاش برای ثبت نام کودکان در مدارس، تلاش برای نام نویسی کودکان بازمانده از تحصیل، تهیه لوازم تحصیلی برای کودکان و جذب حمایت های مردمی برای پوشش هزینه های تحصیلی سالانه از جمله اقدامات موسسه در این دو ماه است.

امسال نیز مهر و ماه توانست با همکاری همیاران خود ۲۱۰ کودک را تحت پوشش طرح حمایت تحصیلی خود قرار دهد که البته این رقم با حمایت هایی که از کودکان دیگر در این خانواده ها صورت می گیرد به ۴۰۰ کودک رسیده است. مهر و ماه با کمک حامیان خود تلاش می کند تا کودکی را از حق طبیعی آموزش بهره مند کند. همچنین موسسه با بررسی دائمی وضعیتی تحصیلی و شرایط زندگی کودکان و در اختیار دادن اطلاعات لازم به حامیان تلاش دارد این ارتباط را عمیق بیشتری ببخشد.

پیش دبستانی مهر و ماه نیز امسال میزبان ۷۰ کودک است، تلاش می شود در این دوره ها امکان آموزش های ابتدایی که بسیاری از این کودکان از آن محروم بوده اند فراهم شود. چنین آموزش هایی

باعث می شود کودکان در مدارس با انگیزه و توان بالاتری حضور پیدا کنند و پدیده سرخوردگی در آموزش که بسیاری از این کودکان با آن روبرو می شوند کم تر بروز پیدا کند. این فرزندان مهر و ماه برای سال تحصیلی در سه کلاس گروه بندی شده و مربیان محلی که دوره های مربی گری را گذرانده اند زیر نظر مسئول این بخش آموزش آنها را بر عهده خواهند داشت.

بخش کودکان بازمانده از تحصیل شاید تنها بخشی از موسسه است که هر سال امیدواریم با تعداد کمتری کودک آن را ادامه دهیم. تلاش هرساله مهر و ماه این بوده که

کودکان در مدارس ثبت نام کرده و در فرآیند آموزش رسمی قرار بگیرند اما هر سال تعدادی کودک به دلایل مختلف از جمله کبر سن قادر به ثبت نام در مدرسه نیستند. مهر و ماه در سال های گذشته مسئولیت آموزش این کودکان را به عهده گرفته است. در سال های قبل این آموزش در محیط موسسه و در ساعات های مشخص و زیر نظر معلمان حرفه ای انجام می شد اما هدف ما آن بود که این کودکان در محیط مدرسه قرار بگیرند. این تلاش ها به ثمر نشست و در سال گذشته این کودکان در ساعات بعد از ظهر یکی از مدارس منطقه و زیر نظر مربیان مهر و ماه و با همراهی معلمان مدرسه آموزش دیدند و نیمی از آنها توانستند در مدارس دولتی ثبت نام کنند. در سال جدید نیز این امکان برای کودکان بازمانده از تحصیل مهیاست.

موضوعی که در سال تحصیلی جدید با آن روبرو هستیم افزایش قابل توجه تعداد کودکان بازمانده از تحصیل است. علی رغم آنکه بخشی از کودکان بازمانده از تحصیل دوره های قبل، امسال امکان ثبت نام در مدارس را پیدا کردند اما تعداد کودکان بازمانده سال تحصیلی جدید به عدد ۶۰ کودک رسید. این موضوع زنگ خطری بلند برای نظام آموزشی کشور است.

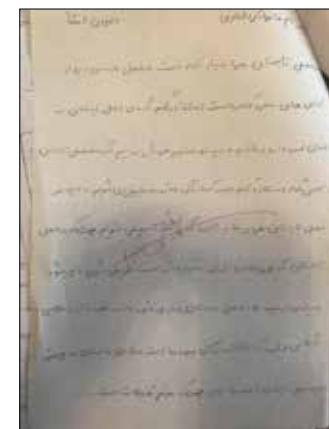
ما در مهر و ماه وظیفه خود می دانیم تا زمانی که کودکی در منطقه تمایل به تحصیل دارد اما امکان حضور در مدرسه را پیدا نمی کند آموزش آنها را به عهده بگیریم با این حال باید هوشیار باشیم و این زنگ خطر بزرگ را به گوش آنانی که مسئولیتی در این حوزه دارند برسانیم. به امید آنکه ماه مهر برای هیچ کودکی ماه بد اخلاق نباشد.

مهروماه به روایت تصویر

۳۲

گنجی که میسر شد: زنان سوادآموز مهروماه امتحان پایان سال خود را برگزار می‌کنند. کارنامه‌های آنها در یک جشن مهروماهی تحویل داده می‌شود.

۳۳

از تحصیل بازماندند: یک سال در کنارشان بودیم، با هم خندیدیم، گریه کردیم، جشن گرفتیم. امتحان خود را دادند و شادی پایان سال تحصیلی را با یک اردو کوچک تکمیل کردند.

پیش به سوی مدرسه: کودکان پیش‌دبستانی مهروماه در خرداد پایان سال تحصیلی خود را جشن می‌گیرند و برای ورود به مدرسه آماده می‌شوند. در مهروماه کودکان جدید با جشن ویژه آغاز دوره پیش‌دبستانی خود را جشن می‌گیرند.

یار مهربان: کتابخانه مهروماه از همان ماه‌های اول فعالیت مهروماه فعال بود، کم‌کم رونق گرفت و فعالیت‌ها گسترده‌تر شد. این روزها نوجوانان مهروماهی تنها خوانندگان کتاب نیستند، آنها با شرکت در جلسان هفتگی، نقد کتاب را آموخته‌اند، با نویسندگان کتاب‌های حوزه نوجوان آشنا شده‌اند و به داوری کتاب‌ها می‌نشینند. این بخشی از توانایی‌های این نوجوانان است.

رنگارنگ می‌شویم: کودکان مهروماه با تکه پارچه‌های به جا مانده از کارگاه، خانه فرهنگ و هنر را زیباتر کرده‌اند. پروژه زیباسازی به سبک مهروماهی.

تا کی غم زمانه: زنان مهروماهی چند ساعتی را در اردوهای مهروماه و فارغ از مشکلات هر روزه سپری می‌کنند.

بازی، شادی، زندگی: اردوهای کودکان در فصل تابستان رونق بیشتری داشت. خنده و اشتیاق کودکان و شوق همراه با خستگی همراهان که باید مدیریت این کودکان پرهیجان را هم برعهده بگیرند.

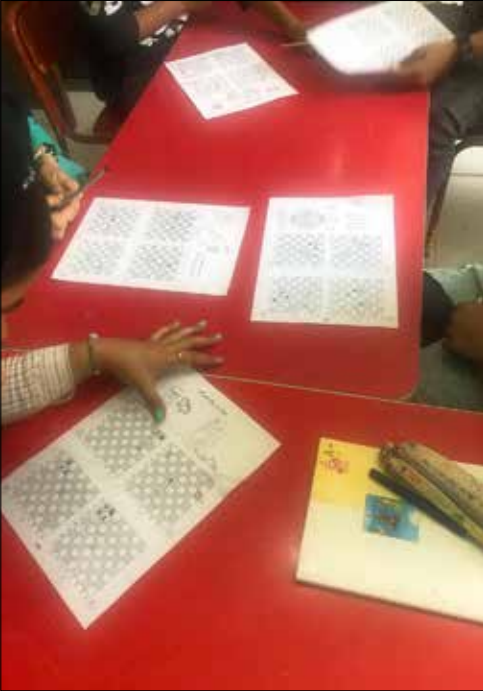
طرح نو دراندازیم: کودکان در خانه فرهنگ و هنر چه هنرهایی ها که نکردند. جشنواره تابستانی مهروماه نیز بر با نمایش آثار آنها برگزار شد.

دستان هنرمند: این عروسک‌ها کار دست کودکان مهروماهی است. این دستان کوچک آنها را ساخته‌اند و چنان از بازی با آنها لذت می‌برند که گویی این تکه‌های کاغذ جان یافته‌اند.

مبارزه‌های سخت: کلاس‌های ورزشی موسسه در تابستان پررونق‌تر بود. هر از چندگاهی کودکانی که در این کلاس‌ها آموزش دیده‌اند مهارت‌های خود را در یک مسابقه درون موسسه‌ای به نمایش می‌گذارند. مسابقه بین دخترها و پسرها همیشه جذاب بوده.

نقش و نگار روی پارچه: زنانی که تصمیم گرفته‌اند خود را توانمند و نتیجه آن تولید چنین محصولاتی شده است.

خوشمزه‌های مهروماهی: گروه مهرچین همچنان فعال است. زنان مهروماه در کنار مربی خود یاد می‌گیرند چگونه از استعداد آشپزی خود برای مقاصد بزرگ‌تر استفاده کنند.

با هم یاد بگیریم: کاهش آسیب‌های اجتماعی ممکن نیست مگر با انتشار بیشتر اطلاعات، آگاه کردن جامعه نسبت به مشکلات، همفکری و در نهایت همکاری. مهر و ماه برای تحقق این هدف در سال ۹۸ در نشست‌های مختلفی با محوریت معضلات کودکان کار شرکت کرد و در برگزاری آنها کوشا بود.

در کنار هم می‌توانیم:

فعالیت‌های مهر و ماه ممکن نیست جز با همراهی شما عزیزانی که همواره در کنار ما بوده‌اید. قدردان زحماتتان هستیم.

آینده از آن زنان و کودکانی خواهد بود که امید به فردا در دلشان زنده شده است.

۰۲۱-۲۲۳۸۲۶۶۵

۰۲۱-۲۲۳۸۵۲۶۴

mehromah.ngo

@mehromahngo

www.mehr-o-mah.com

mehromah.far@gmail.com

تهران، اتوبان یادگار امام شمال، خیابان
اینارگران شمالی، خیابان امام زاده داوود
کوچه عمویی، پلاک ۴